

Idélista

12 sätt att arbeta med böcker

Introduktion

Den här listan med idéer kan användas som stöd oavsett om klassen arbetar med en bok i sin helhet, eller kapitel för kapitel. Varje aktivitet kan genomföras utan större förberedelser och fungerar i både par, grupp och helklass.

I flera av övningarna används lässtopp. Ett lässtopp är en planerad paus i läsningen där klassen stannar upp och pratar om det som just har lästs. I stället för att läsa hela boken i ett svep delas den in i större avsnitt som ska vara lästa till bestämda datum. Ett lässtopp gör det lättare för eleverna att reflektera, ställa frågor och följa bokens utveckling steg för steg. Som lärare läser du boken och markerar var du vill stanna. Det kan vara efter en betydelsebärande händelse, efter ett avsnitt som du vill att eleverna ska reflektera extra över eller ord och begrepp som du vill lyfta.

1. Närläsning i tre steg

Läs ett kort textavsnitt flera gånger. Fokusera först på handling, sedan på språk och struktur, och till sist på budskap och tolkning. Eleverna antecknar stödord eller gör enkla markeringar i texten.

2. Samtala om kapitlet

Efter ett lässtopp eller ett avslutat kapitel samtalar eleverna i mindre grupper om vad de reagerat på. Vad gillade de? Vad var svårt att förstå? Vad återkommer? Och vilka kopplingar de kan göra till andra texter, eller egna erfarenheter?

3. Arbeta i par med textnära frågor

Låt eleverna använda textnära frågor från tillhörande arbetsmaterial för att komma in i kapitlet. Eleverna kan diskutera frågorna tillsammans och återberättar huvudpunkter i helklass.

4. Karaktärsanalys i kortform

Eleverna väljer ett citat som visar hur en karaktär tänker eller agerar och förklarar vad citatet berättar om personen. De kan dela sina citat i par eller grupp. Låt gärna eleverna jämföra hur de upplever karaktärerna.

5. Minilogg eller läslogg

Efter varje lässtopp skriver eleverna två–tre meningar om vad de tänker, undrar eller lagt märke till. Loggen används senare i boksamtal eller skrivuppgifter.

6. Dramatisera en scen

I små grupper väljer eleverna en kort scen och gestaltar den med enkel rekvisita eller bara röster. Fokus ligger på hur karaktärerna uttrycker känslor och intentioner.

7. Skapa en visuell översikt

Låt eleverna göra en tankekarta, tidslinje eller symbolbild för utvalda kapitel eller för boken som helhet. Det kan göras för hand eller digitalt.

8. Koppla till andra texter

Be eleverna leta efter en bok, låttext, film eller artikel som påminner om temat i kapitlet och förklarar likheterna i två–tre meningar.

9. Snabbskrivning eller tankar i stunden

Under fem minuter skriver eleverna utan avbrott vad de tänker om en karaktär, händelse eller fråga ur ett kapitel. Texten används senare i ett kort samtal.

10. Skriv en alternativ scen

Eleverna skriver ett kort stycke där en scen i kapitlet hade kunnat utveckla sig annorlunda. Det kan också göras som dialogmanus.

11. Bokrecension i enkel form

När boken är läst skriver eleverna en recension där de beskriver vad den handlar om. Vad reagerade de på? Och vem de tror skulle uppskatta boken?

12. Exit ticket

Låt eleverna avsluta varje läsning med en mening på en lapp:
"Det här tänker jag på efter dagens läsning." När eleverna läst hela boken kan de reflektera över hur deras tankar förändrats under läsningen. Detta passar också bra att ta upp i klassen.